

Consument de dupe van machtige zorginstellingen

Posted on 16 juli 2022 by Wim Groot

De populaire zorgorganisatie Buurtzorg declareert teveel en voldoet niet aan de code voor goed bestuur. Dat zorgverzekeraar CZ nu pas een fraudeonderzoek tegen Buurtzorg is begonnen, is illustratief voor het feit dat in de verhouding tussen zorginstellingen en zorgverzekeraars de macht ligt bij de zorginstellingen. Dat is nadelig voor de consument.

'Hij doorziet systemen, ziet waar het mis gaat en hoe dat op te lossen. (…) Een persoonlijk portret van de man met een missie.' Het VPRO-programma *Tegenlicht* omschreef Jos de Blok, eigenaar van thuiszorgorganisatie Buurtzorg, een paar jaar geleden bijna als een Messias.

Buurtzorg is het grote voorbeeld voor mensen die vinden dat de bureaucratie te ver is doorgeschoten en de zorg te veel managers telt. Buurtzorg is georganiseerd via zelfsturende teams zonder managers. Teams van verpleegkundigen verdelen onderling de taken en bepalen hoe de zorg aan de patiënt wordt geleverd. Doordat er geen geld aan managers wordt besteed, is er meer tijd voor zorg aan de patiënt.

Buurtzorg geldt niet alleen als lichtend voorbeeld in Nederland, maar trekt ook in andere landen veel belangstelling. Tot in Japan zijn er Buurtzorgprojecten.

Zorgeloos Nederland

De Blok kreeg aan het begin van de coronapandemie – terecht – veel lof en waardering omdat hij tegen de oekazes van het ministerie van VWS inging en op eigen houtje mondkapjes en andere beschermingsmiddelen voor zijn personeel kocht. Ook zijn aankondiging om alle medewerkers in een hogere salarisschaal te plaatsen om daarmee een bijdrage te leveren aan het personeelstekort in de zorg, kon op veel sympathie rekenen.

Het programma *Tegenlicht* presenteerde, in haar eigen woorden, 'een intiem portret van de grote veranderaar van vastgelopen en alleen op rendement ingerichte organisaties. Hoe zou het nieuwe, zorgeloos Nederland van Jos de Blok eruit zien?', aldus het programma in de aankondiging.

CZ eist teveel betaald geld terug

Het *Eindhovens Dagblad* gaf afgelopen zaterdag een antwoord op deze laatste vraag. De krant onthulde dat Buurtzorg stelselmatig te hoge kosten in rekening brengt voor geleverde zorg. Het bedrijf brengt standaard 45% van de gedeclareerde uren als verpleging in rekening en 55% als verzorging. Een uur verpleging is €20 duurder dan een uur verzorging. In werkelijkheid heeft de helft van de cliënten van Buurtzorg helemaal geen verpleging nodig en ligt het gemiddelde aandeel van verpleging ergens rond de 20%. Door stelselmatig meer uren verpleging in rekening te brengen dan daadwerkelijk geleverd, declareert Buurtzorg al 15 jaar miljoenen meer dan is toegestaan. Ook zijn er aanwijzingen dat Buurtzorg meer uren zorg in rekening brengt dan daadwerkelijk is geleverd.

CZ heeft nu na lang wikken en wegen als eerste zorgverzekeraar besloten een fraudeonderzoek tegen Buurtzorg te beginnen en eist het teveel betaalde geld terug. Dat CZ dit als enige doet en daar ook zo lang mee gewacht heeft is opmerkelijk. Een directeur van een kleine thuiszorgorganisatie die te veel declareert zou al lang wegens fraude voor de rechter zijn gesleept en hoogstwaarschijnlijk veroordeeld zijn. Een grote organisatie als Buurtzorg met een omzet van meer dan €350 miljoen en 13.500 medewerkers waarvan de eigenaar een hoog aanzien in de

politiek en de media heeft, kan er jarenlang mee wegkomen.

Jos de Blok is de baas

Te veel declaren is niet het enige waarmee Buurtzorg de laatste jaren over de schreef gaat. De brancheverenigingvoor ouderenzorg, Actiz, heeft Buurtzorg als lid geroyeerd omdat de organisatie niet voldoet aan de code voor goed bestuur. Een arbitragerechter oordeelde dat er bij Buurtzorg sprake is van belangenverstrengeling. Buurtzorg is formeel een stichting waar het stichtingsbestuur uiteindelijk verantwoordelijk is, maar in werkelijkheid heeft het bestuur weinig te zeggen en is Jos de Blok de baas. RTL4 onthulde drie jaar geleden dat Buurtzorg meer dan een miljoen euro had overgemaakt aan commerciële bedrijfjes van Jos de Blok.

In een reactie in het vakblad *Zorgvisie* op de onthullingen van het *Eindhovens Dagblad* ontkent Jos de Blok dat hij iets verkeerds doet. Hij kondigt ook juridische stappen aan tegen het *Eindhovens Dagblad*. Naar zijn zeggen leidt Buurtzorg een miljoenenverlies op de langdurige thuiszorg.

Dure verpleegkundigen doen werk onder hun niveau

Dat is best mogelijk. Buurtzorg werkt uitsluitend met duurdere verpleegkundigen. Het tarief is een mix van de kosten van dure verpleegkundigen en goedkopere verzorgenden. Dat is waarschijnlijk te weinig om de kosten van de beter betaalde verpleegkundigen te dekken. De duurdere verpleegkundigen waarmee Buurtzorg werkt doen echter vooral verzorgende taken. Ze doen hoofdzakelijk werk onder hun niveau en maar een klein deel van hun tijd besteden ze aan taken waarvoor ze zijn opgeleid. Dit is vreemd in een tijd waarin er een schreeuwend tekort is aan verpleegkundigen.

Jos de Blok dreigt in *Zorgvisie* om te stoppen met het leveren van thuiszorg in de gebieden waar zorgverzekeraar CZ actief is. Dat is misschien niet zo'n slecht idee. De verpleegkundigen die daardoor op straat komen te staan kunnen makkelijk terecht in een van de ziekenhuizen om daar te helpen de wachtlijsten weg te werken. De verzorgende taken kunnen beter door verzorgenden uitgevoerd worden.

Zorgverzekeraars hebben slecht imago

Het voorbeeld van Buurtzorg is exemplarisch voor de wijze waarop omgegaan wordt met grote zorginstellingen. Zorgverzekeraars zijn bang om ziekenhuizen en andere grote zorginstellingen aan te pakken. Daarmee hebben ze al snel de publieke opinie tegen zich, want het is heel gemakkelijk om zorgverzekeraars af te schilderen als harteloze organisaties die alleen maar op de centen letten. Als directeuren van zorginstellingen ook nog eens makkelijk de weg naar de media weten te vinden sta je als zorgverzekeraar gelijk al met 2-0 achter.

Bij Buurtzorg komt daar nog bij dat het een bijkans heilige status heeft verworven onder politici. In de verhouding tussen ziekenhuizen en andere grote zorginstellingen aan de ene kant en zorgverzekeraars aan de andere kant, ligt de macht bij de zorginstellingen. Zorgverzekeraars kunnen vaak onvoldoende tegenwicht bieden tegen de eisen van grote instellingen. De Autoriteit Consument en Markt (ACM), de toezichthouder die moet voorkomen dat machtsconcentraties ontstaan, heeft te lang toegestaan dat zorgorganisaties door fusies en overnames uitgroeiden tot machtsblokken.

Steun de zorgverzekeraars in uw eigen belang

Het is goed dat zorgverzekeraars tegenwicht bieden tegen de macht van de grote zorginstellingen. De overheid doet dat niet. Die is veel te beïnvloedbaar en te bang om de publieke opinie tegen zich in het harnas te jagen. Toch durven ook zorgverzekeraars het vaak niet aan om grote zorginstellingen die de sympathie van de publieke opinie hebben, zoals Buurtzorg, aan te pakken. Daarin zouden we de zorgverzekeraars wel wat meer mogen steunen, want uiteindelijk betalen wij voor de te hoge kosten die deze zorginstellingen in rekening brengen.

Wynia's Week *is ongebonden en onafhankelijk. De donateurs maken dat mogelijk. Wordt u ook sponsor van Wynia's Week? Dat kan* ***HIER****. Hartelijk dank!*